

O primernosti pasme

Pa vseeno še malo »provokacije«: Hektor je labradorec, luščna, prijetna, vsem všečna pasma. (Labradorci so sploh radi litearni junaki, spomnim se na uspešnico Marley & jaz). Njegova izbranka je, če se ne motim, zlata prinašalka. V tem je malo elitizma, a ne? Ko sem se odločil, da bom napisal tekst, v katerem bo glavni junak kuža, sem imel kar precej preglavic, ko sem iskal primerno pasmo. Morala je ustrezati določenim karakternim normam, katere sem si zamislil, da jih bom pripisal glavnemu junaku, in ob enem ne bi smela biti že prevečkrat uporabljena, zraven pa bi morala biti tudi razpoznavna. Tako kot ste vi našli vzporednico z labradorci, sem jih sam našel s skoraj vsemi pasmami, ki bi prišle v poštev. Na koncu je pretehtalo osebno poznanstvo z Borom, Nikinim prekrasnim črnim labradorcem. Pravite elitizem? Morda sem pa res dolžan še eno zgodbo, kjer bo nastopal kakšen simpatičen mešanček

Petra Vidali

Večer, sreda, 15. septembra 2010, str. 3

POTOVANJE K NOTRANJI NEŠABLONSKI GOVORICI

Grega Hribar: *To je moj občutek za Žaka in svet: da se vse razsuva, da je vse skupaj ena polomijada, a potem se neko jutro zbudiš in dan je zopet nov in mlad in svež*

Hotel sem samo ... je prvenec. O avtorju lahko na zavihu preberemo: »grega ne mara zahrbtno vsiljenega reda vejic pik ločenosti presledkov klicajev gramatike velikega in malega čekanov sistema na-

videzne varnosti / rad ima pospravljeno hiško drevesa prostranstva in radost«.

Prebrala sem, da ste rekli: »Ko sem prišel v te kroge, sem si rekel, o tem moram napisati roman. Že pred leti sem začel s pisanjem, a odnehal in skoraj pozabil na to. Dve leti nazaj sem sedel za računalnikom, po naključju našel zapiske in potem me je stvar potegnila do te mere, da sem v desetih dneh napisal roman.« Lahko vam samo čestitam, res. Dobili smo prvi rejverski roman, dobili pa smo tudi dober »splošni« roman o odraščanju. Rave je bil, se zdi, samo začetek, ključni poriv, da se odvije zgodba. Po moje dobro pokažete, kako vsaka generacija potrebuje neko subkulturo, da bi premostila brezno odraščanja. Ali pa se motim?

Hvala, tudi jaz sem vesel, da se je knjiga zapisala, mogoče naključno, a saj vemo, da so lapsusi, naključja, pomote, pravzaprav dosti bolj resnični kot načrtovano, premišljeno. 'Rave roman o odraščanju' je čisto v redu prva umestitev, zgodbo v poplavi knjig postavi na neko (imaginarno) mesto, a upam, da, kot za dobra dela drži, preseže žanrski okvir in s svojo

lokalno, intimno kuliso pove izkušnjo najstnika, človeka povsod in vedno. Kako živiš utesnjeno v čudnem svetu, ki ti ni všeč, in nekoč, nekje te (naključno?) zadane, doleti, nekaj, kar ti obrne sheme, skice, tloris veselja, te odpre. Mogoče je to tudi dobra definicija subkulture – prostor izven utečenosti, ki te zasuka in je hkrati topel dom.

Rejverski znakovni sistem plus orto pogovornost sta seveda najboljši način, da se odvrne »klasične bralce«, ali pa da se preveri njihova toleranca ...

Vsebina je forma in forma je vsebina. Nisem a priori pristaš modernizmov, konceptualizmov, a tu ni šlo drugače, kot da se najde način, obliko, ki bo tudi na zunaj dihala tisto, kar tudi govori. Če te od nekega dela odvrne prvi vtis, ki ni klasičen, je škoda, ampak danes smo res navajeni na vse živo. Velikokrat je eksperimentiranje s formo fasada praznine, govtamo samo za tistim, kar bo spet in spet drugačno, ekscesno. Po drugi strani je, po lektorski dekadenci dvajsetega stoletja, hecno, ker sva se z urednikom (hvala, Zdravko!) morala kar zboriti za neurejen prav.

Apologija norca

Ampak da ste vso izkušnjo prakse, ki je hudo oddaljena od pisne kulture (si mislim, ampak v resnici ne vem) lahko spravili v literarno obliko, je bila najbrž potrebna klasična literarna izobrazba = kilometri prebranih knjig?

Nekaj podobnega sta pisala že Brane Mozetič v *Izgubljeni zgodbi* in neko dekle v *Električni zadrgi*, nisem bral, a verjetno sta šla na svoj način. In apologija norca – res se je avtor prebil že skozi precej knjižnic(e), z očaranim navdušenjem tudi klasiko, na čelu z Dostojevskim, Tolstojem, Bhagavadgito, Vandotom, ljudskim slovstvom ali heroji po Rim-

baudom, tudi pri slovnici je bil v šoli soliden, tako da mu ni preveč nerodno zaradi profanosti romana. Ampak opravičevati nekaj z načitanostjo je seveda jalovo delo in predvsem zelo nečimrno.

Lahko, da je, ampak niste vi nečimrno odgovarjali, kvečjemu sem jaz tako vprašala. Zdelo se mi je v redu, da z junakom, ki vmes tudi kaj prebere, pravzaprav kršite stereotip, da mladi, ki padajo v scene, itak ne berejo ...

Verjetno vsak avtor podeli s svojim junakom veliko ljubezni, tu sem zelo stereotipen. Da nekdo ne bere, ker posluša techno, tako in tako izgleda, ali da so, po drugi strani, nebralci poldimenzionalna bitja, so pa tudi simpatični predsodki, ki so, kot vse ozkosti, v škodo lastnika. Bog nam daj kratko pametovanje in dolgo večnost, prav trapasto je, kako smo kdaj trapasti.

Ne bi bila rada pedagoška, ampak, a se vam zdi, da junaku branje pomaga? Je zato bolj subtilen, sposoben recimo za trenutek uzreti praznost tudi tistega sveta, ki se ga obupno oklepa?

Ali to, da vzameš extasy, pomaga? Verjetno ne, kdaj pa ja. Ali knjige pomagajo? Verjetno, velikokrat pa ne. Ni šablone, da bi katerokoli stvar določil. Ampak Žak potuje – skupaj tudi s knjigami – proti notranji nešablonski govorici, nepotvorjeni srčiki sebe, človeka in to je tisto, za kar gre. Ni zato nič lažje, ničemur se ne izogneš, a si zato nekako resničen, pristen ali hitreje uvidiš, da nekaj ne štima.

Se zgodba konča svetlo, ker se je res (na predstavitvi ste omenili, da gre za delno avtobiografsko izkušnjo), ali ker si želite, da bi se zgodbe mladostnikov tako končale? Ali morda, ker se vam zdi prav, da knjige dajejo upanje?

Nisem še rekel, pisanje knjige, sploh teh deset dni, je bil res en trans, tako da nisem nič tuhtal, kaj bi rad povedal,

prenesel, vzgajal, knjiga je mogoče avtobiografska v feelingu, v faktih zelo malo. Ste mi dali lepe iztočnice, nisem na tak način še razmišljal, vzamem vse tri. To je moj občutek za Žaka in svet: da se vse razsuva, da je vse skupaj ena polomijada, a potem se neko jutro zbudiš in dan je zopet nov in mlad in svež. In ja, se mi zdi prav, da ljudje vejo, da bo zopet tako.

Knjige, ki še pridejo

Ker vas je rejverska scena nagovorila k romanu, ki res ne skriva vašega talenta, si mislim, da to ne more biti edina zgodba, ki vam je hodila po glavi. Saj ni, ne? Pišete?

(nasmeh) Ja, rad kaj napišem. Čeprav še raje berem, razmišljam in gledam, to je bolj važno. Sem ponosen na zahvalno besedo k svoji diplomi, kdaj se mi je posrečil kakšen sms, čestitka, uvod na našo exraversko stran, gimnazijski spis, spremna črtica k Slamnati deželi (pride kmalu). Zelo, zelo se veselim druge knjige, ki bo izšla konec drugega leta pri novomeški Gogi, je napisana, tretja je v glavi, ampak to je še daleč. Fino je, ko nekaj trofiš in daš tudi drugim, ali ko najdeš nekoga in si ti drugi. Je to ena velika ljubezen – Knjiga.

Predstavev na zavihu romana je zgovorna in misteriozna hkrati, ponavadi se v literarno sceno tako uvedejo avtorji, ki počnejo v življenju še druge reči. Torej ne želite povedati, katere?

Grški filozofi so baje brali vedno samo avtorjeva dela; življenjepisi so imeli za anekdoto. Predstavev pove, kar mi je važno – gledam ta svet in včasih ga imam neskončno rad.

Petra Vidali

Večer, sreda, 15. septembra 2010, str. 4

MOJA PUBLIKA SO OTROCI,
KI V SOLZAH ZASPIJO
Svetlana Makarovič: Ponavadi pravljica bolj mene pelje kot jaz njo

Tik preden je odpirala s svojo poezijo in cigansko glasbo **Ferenca Sante** Hišo literature v Ljubljani (pretekli petek) na enem osrednjih dogodkov Svetovne prestolnice knjige, sva se pogovarjali o njenih Kosovirjih, ki že več kot tri desetletja jezdiyo svoje leteče žlice, mlatijo paradžičničke in skozi otroštvo spremljajo že več generacij otrok. Od 1974. leta, ko je v Cicibanovi knjižnici izšla pravljica *Kosovirja na leteči žlici*, do lanskega leta, ko je izšla knjiga *Mi, kosovirji*, ostajajo ta bitja med najbolj avtentičnimi junaki sodobnega mladinskega leposlovja pri nas.

Se vam ne zdi, da je vaš kosovir skorajda že zoološka vrsta? Če bi otroke spraševali, naj naštejejo nekaj priljubljenih živali, bi se utegnulo zgoditi, da